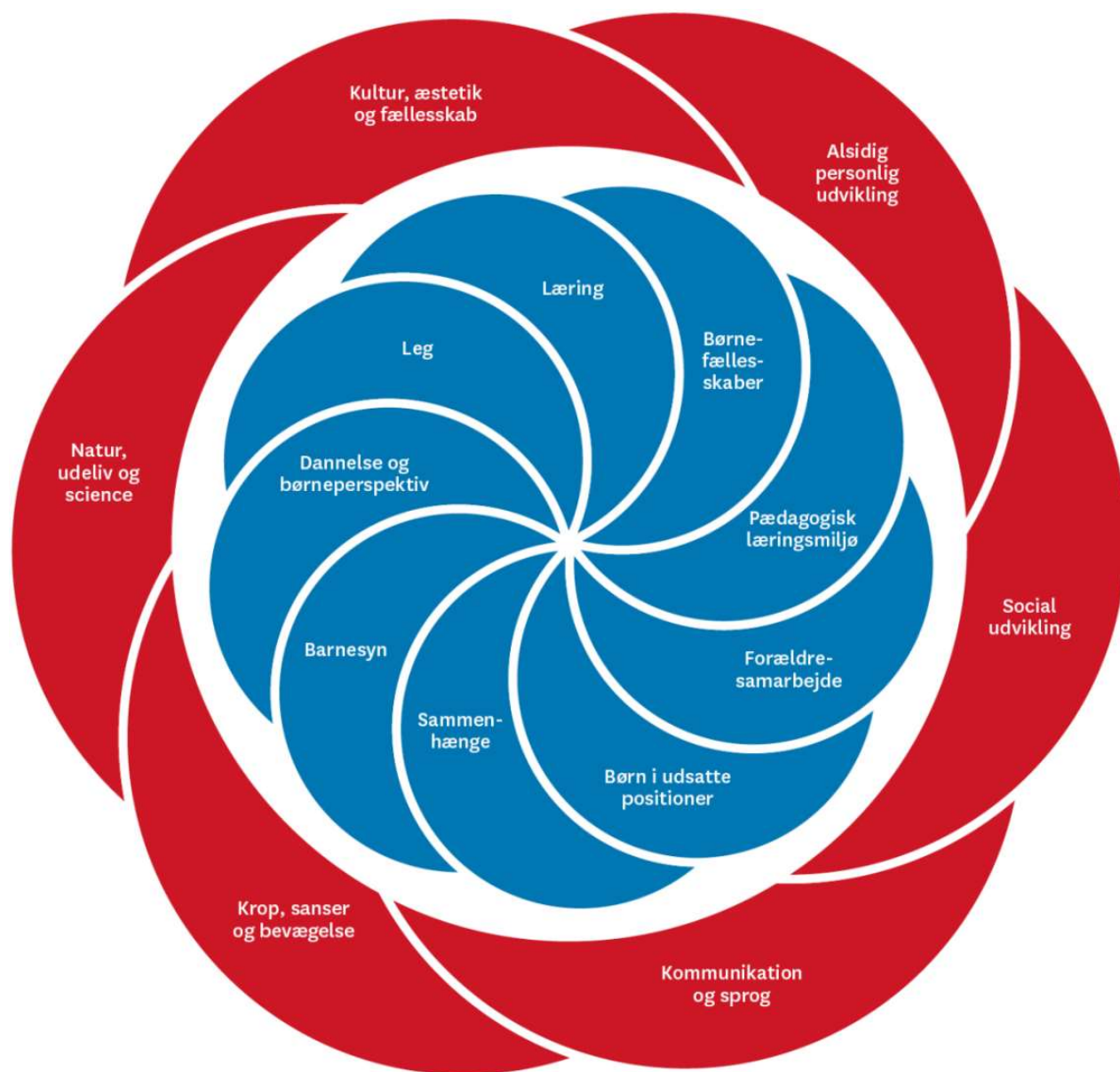

Pædagogisk Læreplan

for daginstitutionen

"Børnehuset Jordbærvangen"

Indhold

Indledning.....	3
Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Praktiske oplysninger.....	5
Det pædagogiske grundlag	6
Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	7
Pædagogisk læringsmiljø.....	10
Samarbejde med forældre om børns læring	11
Børn i udsatte positioner	12
Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)	13
De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål.....	14
Alsidig personlig udvikling	15
Social udvikling	17
Kommunikation og sprog.....	20
Krop, sanser og bevægelse.....	23
Natur, udeliv og science	26
Kultur, æstetik og fællesskab.....	28
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	31
Inddragelse af lokalsamfundet (udarbejdes områdevis).....	31
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (udarbejdes af den enkelte daginstitution)	31
Værktøjskasse	31

Figur 1 Læreplansblomsten *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold*. (Børne- og socialministeriet, 2018)

Egedal Kommunes skabelon for den pædagogiske læreplan er udarbejdet på baggrund af:

- *Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge, LBK nr. 176 af 25/02/2019*
- *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer, BEK nr 968 af 28/06/2018*
- *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold (Børne- og socialministeriet, 2018)*
- *Skabelon til pædagogisk læreplan (Børne- og socialministeriet og Danmark Evalueringsinstitut, 2019)*

Indledning

Alle dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv, efter dagtilbudslovens § 7.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde, og den er et redskab til at skabe en fælles retning for det pædagogiske arbejde og samtidig sikre, at der arbejdes bevidst med pædagogik hele dagen i alle dagtilbud. Den pædagogiske læreplan er dynamisk og bruges til udvikling af pædagogisk praksis.

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag, læreplanstemaerne og læringsmål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Det pædagogiske grundlag består af ni elementer:

- *Barnesyn*
- *Dannelse og børneperspektiv*
- *Leg*
- *Læring*
- *Børnefællesskaber*
- *Pædagogisk læringsmiljø*
- *Forældresamarbejde*
- *Børn i udsatte positioner*
- *Sammenhæng til børnehaveklassen*

Nogle elementer, eksempelvis barnesyn, skal altid være til stede, mens andre elementer, som eksempelvis sammenhæng til børnehaveklassen, kan være mere til stede i nogle sammenhæng end andre.

Der er seks læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop sanser og bevægelse
5. Natur udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Læreplanstemaerne afspejler den brede læringsforståelse, som er i dagtilbuddene.

Der er fastsat to læringsmål for hvert læreplanstema. Disse udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, samtidig med at der sættes en fælles retning for det pædagogiske arbejde.

Den pædagogiske læreplan indeholder pædagogiske refleksioner og retningsgivende eksempler på, hvordan dagtilbuddene arbejder med at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Organiseringen af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Planlægning af det pædagogiske arbejde tager afsæt i dagtilbudslovens § 8-10. Alle daginstitutioner og dagplejen skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen i alderen fra 3 år og frem til skolestart. Hvis børnene er organiseret i andre aldersgrupper, udarbejdes den pædagogiske læreplan på baggrund af denne organisering. Den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år.

Udfyldelse af læreplansskabelonen

Denne pædagogiske læreplan er delt i to.

I første del beskrives det *pædagogiske grundlag*. Her beskrives med korte pædagogiske refleksioner, hvordan det enkelte dagtilbudsområde arbejder med det pædagogiske grundlag, og hvordan de enkelte elementer omsættes i området. Denne del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i området.

Den anden del af den pædagogiske læreplan fokuserer på *de seks læreplanstemaer og de 12*

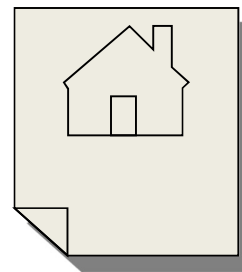
læringsmål, og den tager afsæt i det pædagogiske grundlag. Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer, og det skal fremgå, hvordan det understøtter læringsmålene. Til dette kan der eksempelvis anvendes praksisfortællinger som pædagogisk redskab. Anden del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i den enkelte daginstitution.

Herudover beskrives til sidst i den pædagogiske læreplan, hvordan der arbejdes med inddragelse af lokalsamfundet og børnemiljøet.

Nationale krav til den pædagogiske læreplan

Det gælder for både det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne samt de 12 læringsmål, at indholdet er nationalt fastsat og beskrevet i *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold* (Børne- og Socialministeriet 2018) og i *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold og i seks læreplanstemaer* (2018).

Du kan finde relevante links i værktøjskassen på side 20.

Børnehuset Jordbærvangen

er beliggende på Jordbærvangen 1 i Smørum.

Kontakt informationer:

Mariehøns (børnehave) telefon: 72 59 93 72

Larverne (børnehave) telefon: 72 59 93 73

Sommerfugle (vuggestue) telefon: 72 59 93 71

Daglige leder: Camilla Jørgensen telefon 72 59 93 74

Mail: Camilla.jorgensen@egekom.dk

Børnehuset Jordbærvangen er en lille institution beliggende i Smørum.

Børnehuset rummer 2 børnehavegrupper og 1 vuggestuegruppe.

I Børnehuset Jordbærvangen omtaler vi ofte os selv som en lille familie – en lille familie, der forpligter og understøtter hinanden i et fællesskab, hvor hvert enkelt individ (børn, forældre og personale) er unikt og betydningsfulde.

Et fællesskab hvor særligt relations arbejdet er i fokus. Vi har hver dag fokus på, at sikre at det enkelte barns ressourcer bliver tydelige for barnet selv og for andre, samt ligeledes at ressourcerne bliver sat i spil i fællesskabet i Jordbærvangen.

I Jordbærvangen er det vigtigt for os:

- *Alle børn gør det bedste de kan.*
- *At der skal være tid til, at have en tæt og betydningsfuld kontakt mellem barn og voksen.*
- *Der skal være tid til at lege alt det man orker i et understøttende legemiljø og trygge rammer.*
- *At alle børn får stimuleret lysten til ny viden og at man som barn ved, at de voksne griber nysgerrighed og optagethed – og sætter den i spil i hverdagen.*
- *At vi aldrig bliver færdige med at lære og lege. Vi gentager, går i dybden og fortsætter eks. temaer og projekter så længe der er optagethed omkring emnet.*
- *At alle børn får mulighed for at få gode og tætte relationer.*
- *At understøtte det enkelte barn og gruppens udvikling til at gå ud i livet efter Jordbærvangen med bedst mulige forudsætninger og strategier til børnelivet efter børnehaven.*
- *At lære og mestre nyt tager tid. Det er vigtigt for os som personalegruppe at vi tør og ligeledes give god tid og understøtte når børnene skal lære nyt. Mod tager tid.*
- *At vi som personale har "jordbær-blod" i årene. det er mere end blot et arbejde.*

Det siger forældrene blandt andet om, hvad der kendetegner Jordbærvangen: Et lille hus med fokus på tryghed. Kendskab til alle voksne. Oplevelse af godt arbejdsmiljø og nærværende ledelse. Positivt mind-set – også når der er travlt. Udviklingsorienteret. Rummelighed – alle børn skal have deltagelsesmuligheder. Personlig feedback på det enkelte barns udsagn, trivsel og oplevelser stort set dagligt.

Det pædagogiske grundlag

Det pædagogiske grundlag består af ni forskellige elementer, som danner grundlaget for, hvordan der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud.

Først beskrives elementerne børnesyn, dannelse og børneperspektiv leg, læring og børnefællesskaber, dernæst beskrives det pædagogiske læringsmiljø og til sidst beskrives arbejdet med forældresamarbejde, børn i udsatte positioner og sammenhængen til børnehaveklassen.

Det pædagogiske grundlag beskrives områdevis.

vores

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan elementerne omsættes og kommer til udtryk i praksis.

Elementerne kan beskrives samlet eller hver for sig.

Barnesyn

I Område Smørum opfatter vi det enkelte barn som unikt med egne følelser, holdninger og drømme for fremtiden. Det betyder, at det enkelte barn skal involveres og have indflydelse på egen situation. □ Det er væsentligt at vide, at kun i relationer med andre og i tilknytning til andre kan barnet vokse og lære. □

Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Udgangspunktet er, at alle børn trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelige og givende fællesskaber.

Vi møder hver dag barnet med nærhed ved at have øjenkontakt, være tilgængelig i børnehøjde og være opmærksom på barnets behov. Ligeledes bruger vi vores krop til at yde både fysisk og psykisk omsorg, så barnet mærker nærhed og tryghed.

Børn har som udgangspunkt altid positive intentioner. Vi er undersøgende og nysgerrige i forhold til barnets intentioner og behov og betragter altid barnet ud fra et ressourceorienteret perspektiv.

Vi arbejder også med børnesynet i den børneinitierede leg, hvor vi som fagprofessionelle hjælper og guider børnene med at sætte ord på egne og andre børns intentioner i en empatisk og positiv tone.

Dannelse og børneperspektiv

Børn skal føle sig set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. Børn skal være aktive medskabere af deres egen læring og udvikling inden for rammer, som de voksne har ansvaret for. Der skal lyttes til børnenes oplevelse af, hvordan det er at være i dagtilbud. Hvordan er deres oplevelse af, om de mestrer, kan finde mening og hører til? Børns oplevelse af indflydelse er en tidlig del af deres dannelsesproces og af udviklingen af demokratisk forståelse.

I Område Smørum understøtter vi børnenes mestring af eget liv ved aktivt at arbejde med hverdagslivets læring og udviklingen af barnets selvstændighed. Vi arbejder målrettet med de pædagogiske rutiner, såsom måltidet og påklædning, da disse gentagelser og rutiner er umiddelbart meningsskabende for børnene og genkendelige fra deres andre livssammenhænge. Genkendeligheden og gentagelsen i rutinerne skaber forudsigelighed, som på sigt skaber handlingsrum, som børnene selvstændigt

kan navigere i. Børnene ved, hvad der forventes af dem, og de kan derfor agere selvstændigt heri.

Det er blandt andet gennem de pædagogiske rutiner, at vi sikrer børnenes medbestemmelse. Når børnene ved, hvad der skal ske og kan forudsige de handlinger, som rutinerne påkalder, kan de bidrage. Her anser vi, i fuld overensstemmelse med vores børnesyn, børnenes bidrag som vigtige og væsentlige elementer i vores pædagogiske arbejde og fællesskab.

Endvidere arbejder vi f.eks. med dannelse og børneperspektivet til samling, hvor vi i vores planlægning og praksis sørger for plads til at der arbejdes systematisk med at inddrage børnenes perspektiver og dannelse. Vi er lyttende, understøttende og giver børnene tid til refleksion.

Ligeledes arbejder vi med børnenes mestring og ret til medbestemmelse ved at understøtte børnenes sproglige og følelsesmæssige udvikling, så deres evne til at handle og tænke selvstændigt erfares og udvides.

Leg

Børns leg er grundlæggende for deres sociale og personlige læring og udvikling, og legen har en værdi i sig selv. Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene.

I Område Smørum anser vi legen som grundlæggende for understøttelsen af børnenes sociale og personlige udvikling. Det er i legen, at børnene afprøver sig selv, skaber nære relationer til andre børn og venskaber opstår. Legen har derfor en helt særlig værdi, og det kan være svært at blive en del af børnefællesskabet, hvis man ikke kan indgå i legen.

Vores praksis tager derfor udgangspunkt i en balance mellem den børneinitierede og den voksenorganiserede leg. Vi balancerer mellem de to gennem vores børnesyn og børneperspektiv, der tager udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger, og det, at vi positionerer os efter barnet eller børnegruppens behov. Det gør vi ved at de voksne er bevidste om at justere sig i forhold til børnenes læring og kan både gå foran, ved siden af eller bagved. Har vi f.eks. et barn, som vi oplever ikke er en del af fællesskabet hjælper vi barnet ind i legen og giver barnet støtte og strategier til, hvordan det kommer ind i fællesskabet.

Ligeledes er vi opmærksomme på, at den fysiske indretning, både ude og inde, er en facilitator for børnenes leg, fællesskab og fordybelse. Vi arbejder derfor meget målrettet med det fysiske rum, så der skabes plads til både spontan og organiseret leg.

Læring er en livslang proces, hvor barnet tilegner sig kundskaber og færdigheder. Motivation og passende udfordringer har betydning for at lære og udvikle sig – både som individ og som del af et fællesskab. Børn har brug for voksne, der sætter rammer, guider og vil noget med dem, men de har også brug for plads til at være sig selv og til at gøre deres egne erfaringer.

Børn lærer ved at udforske deres omverden med krop og sanser, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved selv at undres og stille spørgsmål. Børn lærer også ved at eksperimentere, prøve sig frem, fejle, gøre opdagelser og finde løsninger. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner med de andre børn og de voksne i dagtilbuddet.

I Område Smørum er relationerne mellem børn og voksne af stor betydning for den læring barnet tilegner sig. Vi lærer sammen og den fælles læring skaber fælles erindring. At øve sig er en del af læreprocessen og den voksne understøtter barnets refleksion over egen læring samt guider, vejleder og støtter barnet ud fra individuelle behov.

Vi arbejder med relationsdannelse mellem børn og voksne, hvor ICDP er et redskab til at øge kvaliteten af samspillet og relationen mellem børn og voksne. Vi som fagprofessionelle følger barnets initiativ og supplerer til en meningssskabende dialog, leg og hverdag.

I Område Smørum arbejdes ud fra en bevidsthed om, at der er læring i alt. Barnet inddrages i de daglige rutiner - eks. måltid og garderobe. Den fagprofessionelle er ansvarlig for at skabe et læringsmiljø som fremmer denne læring – både den intenderede læring, men også læringen om den positive og udviklingsstøttende relation.

Der skabes inspirerende læringsmiljøer, der understøtter barnets egen nysgerrighed og undersøgende tilgang. Vi følger børnenes spor og bygger videre på dette. F.eks. før en tur er børnene blevet forberedt på at de skal ud at kigge på fugle, undervejs ændres fokus, fordi børnene begynder at lege fangeleg, hvorefter det oprindelige fokus genoptages.

Børnefællesskaber

Fællesskaber udgøres af dem vi er, og det vi laver sammen. Alle børn i Område Smørum skal føle sig som en værdsat og meningsfuld deltager i et fællesskab, og fællesskaberne skal have noget at byde på for alle børn. Leg, læring, udvikling og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for.

I Område Smørum arbejder vi f.eks. med fokus på børnefællesskaber ved at give mulighed for at børnene i dagtilbuddene kan skabe relationer på tværs af grupper, alder, køn og kultur. Vores opgave er, at børnene får mulighed for at opleve nye sider hos hinanden og dermed danne nye fællesskaber og relationer, hvor barnet kan udvikle sig.

Det er de fagprofessionelles ansvar at understøtte børnenes mentaliseringsevne ved at facilitere positivt samspil i børnegruppen, som skal skabe grobund for gensidige og jævnbyrdige relationer mellem børnene. Det gør vi bl.a. ved at hjælpe børnene med, at afkode de andre børns følelser, altså - hvordan reagerer andre på min handling? Det gør vi ved, at give børnene redskaber til, at mestre dette. F.eks. at barnet lærer at sige fra på en god måde, hvis dets grænse bliver overtrådt. Vi sætter ord på børnenes følelser f.eks. når Grethe slår Victor i hovedet med en traktor, så gør det ondt på Victor og han bliver ked af det.

Pædagogisk læringsmiljø

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan I hele dagen arbejder med at skabe et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Tag udgangspunkt i følgende situationer:

- leg
- planlagte vokseninitierede aktiviteter
- spontane aktiviteter
- børneinitierede aktiviteter
- daglige rutiner

Det pædagogiske læringsmiljø skal tage afsæt i det pædagogiske grundlags øvrige elementer.

I Område Smørum skal det pædagogiske læringsmiljø blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege og bruge både de følelsesmæssige, sociale og kognitive kompetencer.

I Område Smørum er det pædagogiske læringsmiljø til stede hele dagen fra modtagelsen om morgenen til de sene eftermiddagstimer. Det betyder, at det pædagogiske læringsmiljø i forbindelse med både børnenes leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner som f.eks. bleskift, frokost, oprydning, når børnene tager tøjet på og af i garderoben mv., skal give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Dette gøres bl.a. ved at vi arbejder med voksenorden, så alle voksne er klar over hvilken rolle de har i forhold til den enkelte situation og børnene. Endvidere arbejder vi med dynamiske læringsmiljøer, hvorfor vi altid tilpasser hverdagen efter den aktuelle børnegruppe og deres behov. Vores læringsmiljøer bærer derfor præg af foranderlighed og fleksibilitet i overensstemmelse med vores børnesyn og børneperspektiv.

Samarbejde med forældre om børns læring

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan der samarbejdes med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring:

I område Smørum lægger vi vægt på den daglige kontakt med forældrene og vi synliggør og informerer forældre om barnets hverdag i det daglige møde og via Aula.

Vi anser forældrene som de vigtigste personer i barnets liv og som afgørende ressourcer i samarbejdet om barnets trivsel, udvikling, dannelse og læring. Vi har derfor et stort fokus på at skabe et frugtbart samarbejde mellem de fagprofessionelle og forældre - både gennem samskabelse, forventningsafstemning og samtaler; men som en af de væsentligste elementer vægter vi i særlig grad den daglige, nære kommunikation med forældrene. Her gives der mulighed for, at forældrene kan bidrage ind i det daglige samarbejde med vigtige perspektiver og viden om barnet. Dette gør vi, fordi vores og forældrenes fælles tilgang og samarbejde om barnet, bedst understøtter barnets trivsel og udvikling. Vi anser derfor det uformelle møde i hverdagen, som stedet hvor tilliden, relationen og det gode samarbejde udspringer.

Formelt rammesættes forældresamarbejdet gennem rundvisninger, forældresamtaler i form af opstartssamtaler, trivselssamtaler og overleveringssamtaler. Ved behov kan der aftales statussamtaler eller samtaler i forbindelse med konsultativt forum. I det formelle møde er det, det pædagogiske personale eller den pædagogiske leder, der kontakter forældrene med henblik på at aftale mødet.

Endvidere er alle forældre til enhver tid velkomne til at kontakte det pædagogiske personale til en uformel snak/samtale. Ligeledes afholdes der i alle afdelinger f.eks. forældrearbejdsdage, sommer- og eller julefester, samt andre lokale arrangementer hvor forældrene er med i planlægningen og inviteres indenfor. Alle huse har forældreråd som orienteres om pædagogiske tiltag, de kommer med ideer og spørger ind til den pædagogiske praksis. Det giver gode diskussioner og refleksioner i forældrerådet omkring børnenes hverdag.

Børn i udsatte positioner

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan der skabes et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes:

I Område Smørum har alle børn krav på at være en betydningsfuld del af fællesskabet. De fagprofessionelle har et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle deltager i fællesskabet. Børn kan være i udsatte positioner af mange årsager. Nogle årsager kan være af permanent karakter, f.eks. fysisk- eller psykisk funktionsnedsættelse. Andre årsager kan knyttets an til nogle specielle her og nu forhold, som f.eks. sorg over et dødsfald eller en skilsmisse i familien. Man kan være udsat i en midlertidig periode, hvis man er ny i gruppen, eller hvis man føler sig ensom. Der er mange årsager, på mange niveauer og karakterer.

Vi arbejder hele tiden med at vurdere det pædagogiske læringsmiljø, og forholde os til det med vores faglige indsigt. Hvilke børn er her? Hvad er rammen og skal den ændres? Hvilken position skal den voksne indtage? Hvor er der særligt brug for guidning og støtte?

Vi arbejder ud fra den tanke, at et godt personligt og fagligt kendskab til de enkelte børns ressourcer og deres sårbarheder, giver en optimal mulighed for at inddrage dem i fællesskabet og vores pædagogiske læringsmiljøer. Det kan være, at et barn kræver en særlig forberedelse på, hvad der kommer til at ske, eller det kan være at en given aktiviteten kræver, at der skal være en voksen tæt på. Eller måske skal det nye barn på stuen støttes i sine legerelationer i form af en særlig aftale om leg i køkkenkrogen med et andet barn.

En del af vores læringsmiljøer er hverdagens faste rutiner, så som samling, frokost, garderoben osv. I forhold til disse rutiner og faste overgange, arbejder vi med nogle faste aftaler, som vi oplever, at den aktuelle børnegruppe profiterer af. I de faste aftaler, er de voksne helt klar over deres placering og hvilken støtte der er i fokus. Det kan bestå i faste pladser ved frokosten, hvor børnene er strategisk placeret, eller aftaler om hvor mange børn, og hvilke børn, der må være i garderoben, så det ikke bliver for hektisk.

Vi arbejder med børn i udsatte positioner ved at tilrettelægge aktiviteter med børnene i mindre grupper. Børnegrupperne sammensættes ud fra pædagogiske overvejelser, hvor der tages højde for at børnene har mulighed for at få forskellige kompetencer i spil og lære af hinanden.

De pædagogiske læringsmiljøer, skal altid tage udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe, og netop derfor er det et krav til det pædagogiske personale, at de

konstant er opdateret på gruppen og de enkelte børn, så der formår at skabe konstruktive ændringer. Denne opdatering, kræver en stor grad af team- og forældresamarbejde.

Vi samarbejder med forældre og fagpersoner i forvaltningen omkring børnene, når vi vurderer der skal ekstra støtte til. Endvidere arbejder vi med handleplaner, der laves i samarbejde med forældrene, hvor der beskrives hvilke eller hvilken udfordring børnene skal øve sig på med hjælp fra de voksne.

Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen og mini SFO:

Sammenhæng i børnenes liv betyder, at skolen bygger videre på et tydeligt børneperspektiv, der tager over, hvor dagtilbuddet slipper. I område Smørum vil vi i børnenes sidste år i dagtilbud etablere pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børnenes sociale kompetencer og færdigheder som vedholdenhed og fordybelse. Derved forberedes de på at møde nye sociale og faglige sammenhænge med tro på egne evner, nysgerrighed og gå-på-mod.

Storebørnsgrupperne arbejder alle med aktiviteter, der er målrettet børnenes udviklingstrin og formålet med de pædagogiske læringsmiljøer og aktiviteter er, at børnene bliver mere bevidste om egne ressourcer, bliver livsduelige og vedholdende samt selvhjulpne. Storebørnsgruppernes pædagogiske læringsmiljøer etableres på baggrund af dagtilbuddets helhedsorienterede børnesyn og har fokus på barnets sproglige, sociale, personlige og motoriske kompetencer. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud tilbyder også børnene mulighed for at udvikle faglige færdigheder i form af leg med bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

I løbet af foråret vil der komme SFO personale på besøg i husene og storegrupperne tager på besøg i skolen.

De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Der er fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. Målene udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Denne del udarbejdes af den enkelte daginstitution.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I Jordbærvangen har vi stort fokus på at skabe et læringsmiljø hvor vores børn - i samspil med omgivelserne, kan føle sig trygge, respekterede og betydningsfulde af andre i fællesskabet. På den måde bliver børnene støttet i at få øje på og mærke egne ressourcer – samt bliver støttet i at sætte egne ressourcer i spil i relationer og fællesskabet.

For at skabe et pædagogisk læringsmiljø der kan understøtte det enkelte barns alsidige personlige udvikling bedst muligt, er det vigtigt at vi hele tiden reflekterer over og har fokus på, hvor det enkelte barn befinder sig udviklingsmæssigt. Det betyder, at vi kan justere vores praksis og understøtte med passende udfordringer, sådan at barnet bliver mødt af et læringsmiljø som ligger i barnets nærmeste udviklingszone. Vi benytter løbende trivselsvurderinger og hverdagens observationer til dette.

I Jordbærvangen har vi fokus på, at læringsmiljøet er med til at fremme det enkelte barns engagement og deltagelsesmuligheder, så barnet her igennem oplever evne til fordybelse og kan udvikle selvtillid og selvværd. Som voksne omsorgspersoner skal vi værne om og styrke børnenes selvværd, og vi hjælper børnene med at tolke, forstå andres intentioner og sætte ord på deres følelser og behov.

I Jordbærvangen understøtter vi børnene til at blive selvhjulpne. Det betyder vi har fokus på, at skabe et læringsmiljø, hvor der er plads til at læring og at det at mestre noget tager tid. Hvis vi gør alting for børnene, lærer vi dem, at de ikke kan selv. Det giver stor selvtillid og selvforståelse at vide, at man selv kan kravle op på trip trap stolen, selv kan hælde vand op, tage tøj på, smide hagesmækken til vask, løse små konflikter, pakke sin egne taske, tage initiativ til leg, bestemme i en leg, indgå kompromisser, kunne sige fra osv.

Det er vigtigt for os, at læringsmiljøet i Jordbærvangen understøtter og udvide børnenes erfaringsverden på en måde, der opfordrer børnene til at være nysgerrige og til at turde deltage. I den proces skal der være plads til at børnene kan skifte mellem iagttagende og deltagende positioner, og til at børnene kan øve sig i eget tempo.

Legen er et afgørende udviklingsrum for barnet. De sociale fællesskaber indeholder flere samarbejdsaspekter, som er med til at udvikle barnet. Forhandling, kompromis, evnen til at dele og rumme forskelligheder, er alt sammen erfaringer barnet gør sig i legen, og som bidrager til den alsidige personlige udvikling. I legen lærer børnene at tackle mange forskellige følelser og konflikter – alt sammen selvfølgelig med hjælp og støtte fra nære voksne i en tryk ramme.

I Jordbærvangen er det vigtigt for os:

- *At vi har fokus på individet i fællesskabet*
- *At hvert enkelt barn mødes i deres udvikling.*
- *At børnene er medbestemmende i et alderssvarende niveau, men i en tydelig voksenramme.*
- *At mod og mestring er noget der tager tid.*
- *At vi voksne forstår at Justere aktiviteter så der sikres størst mulig deltagelse.*
- *At den trygge base er fundamentet for, at turde prøve noget nyt.*
- *At de voksne skal kunne oversætte: "hvad det er barnet prøver at fortælle?"*
- *At vi har fokus på det enkelte barns ressource og at barnet selv erfarer disse.*
- *At have et grundsyn der fokuserer på, at hvert enkelt barn gør det bedste de kan.*
- *At vi kan aflæse behov for og give mulighed for pauser fra fællesskabet.*

Simon er en rolig dreng der altid har deltaget passivt i vuggestuens samling. Her han har siddet og kigget når vi har sunget sange, danset osv. Pludselig en dag da vi sad på legepladsen og sang, begyndte Simon at synge rigtig højt. Han sang højere end alle de andre børn og tog pludselig selv initiativ til hvilke sange vi skulle synge. Det fortsatte resten af dagen. Nu tager Simon dagligt initiativ til sange og sanglege i gruppen.

Evalueringsmateriale:

I Jordbærvangen arbejder vi med en fast systematik for evaluering og planlægning – dette sker på de månedlige personalemøder, hvor der laves samlet refleksion og evaluering. Det gør vi for at kunne sikre løbende justering af vores mål, hverdag og indsatser. Det er vigtigt for os, at evalueringsmaterialet er en aktiv del af vores planlægning og refleksionerne i evalueringen kan benyttes aktivt. Vi pakker ved endte temaperioder både materialer og evalueringsskemaer ned, sådan at det er klar til brug igen en anden gang, med de justerede praksis refleksioner til den nye planlægning.

Social udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

I Jordbærvangen tror vi på, at Social udvikling skabes i fællesskaber og gennem relationer til andre – i venskaber, i leg og i gruppesammenhænge. Sociale relationer er en forudsætning for barnets trivsel, dannelse, læring og udvikling.

At bliver set og hørt af andre er en forudsætning for barnets eksistens som socialt individ. Det kræver rammer og et læringsmiljø, hvor barnet udvikler empati, tilknytning, relationer og sociale færdigheder. "Man skal kunne mærke sig selv, for at kunne mærke andre". Derfor er det i vores arbejde med børnenes sociale udvikling vores mål, at de i løbet af deres tid i Jordbærvangen skal kunne begynde at forstå egne og andres følelser og oplevelsesverden. Vi som voksne skal understøtte ved at oversætte intentioner, handlinger og sætte ord på følelserne. Ingen følelser er forkerte.

I Jordbærvangen har vi stort fokus på, at vi "ser hinanden". Både børn og voksne siger godmorgen og tak for i dag. Vi italesætter når vi mangler nogen i gruppen, spørger ind når nogen har været fraværende og øver børnene i at lytte når et barn fortæller om weekendoplevelse eller ferie.

I Jordbærvangen giver vi legen plads – gennem legen får børnene mulighed for at afprøve/øve sig, og gennem legen opstår de vigtige venskaber. Vi sørger for, at være tæt på i børnenes leg – og giver plads til at der kan leges uforstyrret. Ved at være tæt på kan de voksne hjælpe med at få legen til at fortsætte eller udvide den hvis den går i stå. Vi arbejder i hverdagen med de 3 legepositioner, som vi bruger bevidst.

- At vi går forrest i legen (er igangsætter og aktivt sætter rammen for legen)

-At vi leger ved siden af (er aktiv og deltagende part i legen)

- At vi går bagved legen (vi er observerende part der kan træde ind og guide –og igen træde ud).

Børnenes legekompetencer styrkes, og deres opmærksomhed på hinanden skærpes, og derved hjælpes de til at vise omsorg og respekt for hinanden.

Det er vigtigt for os, at vi kan lære børnene at afkode/aflæse andre børns handlinger, ønsker og intentioner. Det er de voksnes vigtige opgave, at guide i forhold til at hjælpe børnene med at indgå i og inkludere hinanden i lege. Vi hjælper børnene til at kunne løse konflikter – giver dem redskaber til at kunne forhandle, oversætte intentioner og dermed til at udvikle deres sociale kompetencer, og

ikke mindst deres demokrati-forståelse. Den kropslige kommunikation og sprogudviklingen er her meget vigtige redskaber.

I Jordbærvangen er hverdagen indrettet med en genkendelig ramme og fastlagt dagsstruktur. Men inden for denne ramme, er der masser af plads til, det som børnene optages af i øjeblikket og hverdagens aktiviteter justeres herefter for enten en større gruppe eller en lille gruppe børn.

Vi har konstant fokus på, at skabe et fællesskab i Jordbærvangen, der giver plads til forskellighed og plads til at alle kan bidrage værdifuldt og relevant til fælles lege, aktiviteter og samvær. Et inkluderende miljø, hvor vi voksne møder børnene med positive forventninger, som giver nysgerrighed og ret til at være med i værdifulde, sociale fællesskaber, og dermed få oplevelsen af at høre til.

I Jordbærvangen arbejder vi i små grupper – for at give mulighed for særlig tæt kontakt mellem børn og voksne. De små grupper giver ligeledes mulighed for, at tage højde for det enkelte barns udviklingsniveau, venskaber og interesser.

Særligt børn i udsatte positioner er afhængige af, at det pædagogiske læringsmiljø opfatter forskelligheder som en ressource, at vi arbejder forskelligt med alle børn og har fokus på at vi understøtter det enkelte barns mulighed for deltagelse og medindflydelse. Der kan være børn der i en periode er sårbare af den ene eller anden grund, de vil dermed være i udsatte positioner. De voksnes opgave er at gå foran, ved siden og bag ved barnet og hjælpe til en positiv kontakt til andre børn og dermed opnå oplevelsen af at have gode venner og gode legerelationer. I hverdagen giver vi ofte enkelte børn eller en lille gruppe muligheden for en pause fra det store fællesskab – det giver barnet overskud til igen, at være en del af fællesskabet bagefter.

I Jordbærvangen ser vi samarbejdet med forældrene som helt centralt for børnenes sociale udvikling – samarbejdet bidrager til gensidig forståelse, men også samarbejde omkring af hvordan de trives, udvikler sig og lærer. Samarbejdet er fundament for, at vi kan understøtte børnenes indbyrdes relationer og fællesskabet. Samarbejdet med forældrene skaber desuden en positiv og tryk sammenhæng i børnenes liv. Vi tilbyder i Jordbærvangen samtaleforløb med forældrene til de børn som måtte have brug for det, hvor vi sammen arbejder målrettet på at understøtte det enkelte barn ud fra konkrete fælles handlinger i en kortere eller længere periode hvis der er behov for det.

I Jordbærvangen er det vigtigt for os:

- At vi har fokus på at udvikle og understøtte empati.
- At understøtte og hjælpe barnet med: "man skal kunne mærke sig selv for at kunne mærke andre"
- At vi i hverdagen arbejder i små grupper – det giver tætte relationer, skaber nærvær og trykghed.
- At vi er stabile, trykge og nærværende voksne som "man kan regne med".
- At passiv deltagelse er også deltagelse i et inkluderende børnefællesskab.
- At skabe en genkendelig dagsstruktur og rammer – samt voksne der er tydelige om " hvor kan man gøre hvad?".

Det er blevet tid til at vuggestuen skal spise. Alle løber hen til døren for at komme ind. Leo ser at en af de mindste ikke er kommet helt med og løber straks tilbage og tager hende omsorgsfuldt i hånden for at hjælpe hende med ind.

I børnehaven laves der morgengymnastik. Første del er danse/bevægelseslege som sættes i gang af de voksne. De fleste børn skynder sig hen og deltager ivrigt, det er tydeligt de kender programmet og stemningen er høj. Jakob står ude ved siden og kigger på. En voksen tager ham om skulderen og spørger om han ikke vil være med "du kan følges med mig hvis det er?" siger hun. Han ryster på hovedet. Dagene går og han bliver dagligt tilbudt deltagelsen men vil ikke. Jeg taler en dag med hans far – som spørger ind til morgengymnastik, da Jakob derhjemme underviser hele familien i morgengymnastik derhjemme.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Det pædagogiske arbejde med både det verbale og nonverbale sprog, foregår kontinuerligt og hele tiden i Jordbærvangen. Opbygningen af sproget er forudsætningen for, at børnene kan danne sig et billede af verden.

Sproget er dels et kommunikationsmiddel, som gør os i stand til at dele tanker, følelser og oplevelser og dels et vigtigt redskab til vores forståelse af os selv. "Hvem er jeg, og hvad kan jeg" er vigtige spørgsmål for børnene i vores aldersgruppe.

I Jordbærvangen har vi fokus på, at sproget også er en del af selvregulering og beroligelse: "jeg må vente" eller "Jeg vil gerne have en voksen". Udviklingen af sproget er derfor vigtigt for udviklingen af børnenes identitet og selvfølelse.

Disse er forudsætningen for, at børnene kan sprogliggøre deres egne tanker, følelser og behov og være i stand til at forstå andres, og dermed også blive i stand til at indgå i lege, fællesskaber og nære relationer.

I Jordbærvangens arbejde med sprog er det vigtigt for os, at vi skaber et pædagogisk læringsmiljø, hvor børnene igennem leg spejler sig, interagerer og kommunikerer. For at vi kan støtte børnenes sprogudvikling bedst muligt, skal vi voksne være tæt på børnene, så vi ved fælles opmærksomhed på omgivelser og situationer kan benævne ting, hensigter og følelser for dem, lade dem udtrykke sig og hjælpe dem med at videreudvikle deres udtryk. Det er vigtigt for os, at de voksne er tydelige i deres kommunikation, både verbalt og nonverbalt.

Vi har i Jordbærvangen fokus på, at vi voksne skal være indlevende, tydelige og nysgerrige sproglige rollemodeller, som oprigtigt er interesserede i samtaler om det, der optager børnene. Det er en forudsætning for, at børnene bedst muligt kan afkode og lære af de voksne.

I vuggestuealderen, hvor det basale sprog udvikles har vi fokus på, at vi lader vores gøremål ledsages af ord. F.eks.: "Jeg hjælper dig lige med at få en ren ble", eller "her er din sko, den giver jeg dig på foden", så kan børnene kombinere ord med billeder/genstande/kropsdele.

I hele huset og igennem hele dagen arbejder vi med forudsigelighed til børnene via vores sprog. Blandt andet via vendinger, som knyttes til bestemte situationer: f.eks.: "kom, vi skal ind og vaske hænder, om lidt skal vi spise", "når du er færdige med at lege skal vi sammen rydde op".

Vi har fokus på at lære børnene, at det nytter at kommunikere deres ønsker og behov til omverdenen. Det gør vi ved at være meget opmærksomme, når de henvender sig til os, hvad enten det foregår ved en sproglig henvendelse, pludren eller ved at sætte sig på skødet af os, eller tage os i hånden og trække afsted med os – eller når et barn er tydeligt frustreret og har brug for hjælp til at sætte ord på sin frustration og følelser i øjeblikket.

En god dialog betyder, er man nødt til at kunne skiftes til at lytte og tale. Det er godt at kunne vente på, at det bliver ens tur til at tale, når man er flere sammen i en gruppe.

Det er vigtigt at give børnene rum til at eksperimentere kommunikativt, så de bliver dygtige til at fortælle hvad de tænker og føler - både til de voksne men også til vennerne.

Vi prioriterer tid til egen leg og "afprøvning" af sproget i fællesskaberne med de andre børn. For de børn, der har brug for særlig støtte rent kommunikativt, arbejder vi særligt med at skabe et læringsmiljø, der understøtter og udvikler sproget – både internt i huset, i samarbejde med forældrene og ved inddragelse af vores logopæd.

Vi synger meget, da sange fulgt op af fagter eller sanglege i høj grad også er med til at udvikle sproget. Både sang og musik og rim og remser, tydeliggør sproget, fordi man understreger sprogets rytme. Billedlig understøttelse af sproget sker f.eks. ved at synge om de legeting, vi er i gang med at bruge.

Historiefortælling er et sprogligt virkemiddel som vi gør stort brug af i hverdagen. At fortælle eller få fortalt historier inspirerer til, at børnene får mod på sproget og til selv at fortælle. Vi har fokus på, at den voksne kan skabe bindeled mellem fortællinger og associationer til situationer i hverdagen eller derhjemme. Vi prioriterer læsning for den samlede børnegruppe i hverdagen – men også i mere uforstyrrede stunder i små grupper, hvor vi i højere grad kan praktisere dialogisk læsning.

Vi ønsker i Jordbærvangen, at støtte børnenes fortællekompetence. Noget, som hos de mindste børn selvfølgelig er på begynderstadiet. Et forsøg på en fortælling kan bestå af en lyd eller et enkelt ord: F.eks.: "tog", hvor den voksne kan udbygge snakken ved at kommentere: "Har du leget med tog i dag?" Eller "har du været ude at køre tog?" eller ved at lade de store børn digte med videre på en fortælling, så vi sammen skaber en historie om noget der enten er hændt eller er ren fantasi.

I Jordbærvangen er det vigtigt for os, at skabe et læringsmiljø, som giver de bedste forudsætninger for sproglig læring og at have fokus på, at mindske forstyrrelser som for meget musik, støj og voksensnak henover børnene - for at skabe fordybelse i det vi er optaget af eller samværet i et lille fællesskab.

I Jordbærvangen er det vigtigt for os:

- *At vi i hverdagen bruger sange, rim og remser til at styrke den sproglige udvikling.*
- *At sproglig udvikling er en fast del af hverdagens praksis – vi sætter ord på!*
- *At være nysgerrige og legende med sproget og ordenes betydning.*
- *At vi i hverdagen prioriterer at gå i dybden sammen med børnene om temaer der optager- og følge barnets initiativer.*
- *At give tid - optagethed / nysgerrighed tager den tid det tager!*

- At vi arbejder med billedsprog – Vi skaber sammenhæng og bygger videre på "fra spørgsmål til fakta"
- At vi kontinuerligt har refleksioner over børnenes læringsstige.

På vuggestuens badeværelse: Anna sidder på toilettet og Anton kommer ud for at blive skiftet. Anton smider sig på gulvet. Anna: "hvorfor gør han det?". Den voksne svarer: "jeg tror ikke han vil have skiftet ble?!". Anna svarer "hvorfor det?". Den voksne svarer: "jeg tror ikke han har lyst lige nu". Den voksne siger: "Anton så må du bare lige rejse dig når du er klar ok?". Anna spørger igen: "hvorfor?" – Den voksne svarer: "så kan han komme hen og sidde på toilettet". Anna: "hvorfor skal han det?". Voksne " så han kan prøve at tisse inden han får ble på igen". Anna: "hvorfor det?". Hun rejser sig og trækker ud – vasker hænder og løber ind på stuen og Anton sætter sig på toilettet.

I Børnehaven kommer en pige hen til den voksne og siger: "Helle vil du se hvad jeg har lært?". Helle siger: "selvfølgelig vil jeg det!". Pigen fortæller: "Jeg har lært at neje på engelsk". (Mens hun nejer fint for Helle).

Pædagog fra børnehaven fortæller: Jeg går ofte på blomsterfindertur med en lille gruppe af de samme piger. Vi finder mange forskellige slags og børnene vil gerne kunne genkende dem og huske hvad de hedder, vi finder bl.a. dronningebusk, valmuer, spiraea vanhouttei, vejbred og Bellis. Dem genkender pigerne og kan finde dem hver gang vi er afsted. På en af turene siger Alba imens hun plukker en Bellis: " se, der er en penis..." og i samme sekund kan jeg se at hun tænker...nej det hedder den ikke, men hun kan ikke komme i tanke om hvad det nu er.

Da vi kommer tilbage i børnehaven og snakker om alle de forskellige blomster vi finder, spørger jeg hende om hun ved hvad en penis er... det ved hun ikke, siger hun. Jeg forklarer, at det kalder man også en tissemand. Så fik hun det på plads.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

I Jordbærvangen er det udemiljøet som står i centrum for vores arbejde med krop, sanser og bevægelse - i det hele taget er udemiljøet i centrum for vores hverdag. Vi har stort fokus på, at skabe bevægelsesglæde og kropsbevidsthed – for det enkelte barn, men også for fællesskabet. Glæden smitter og relationer og fællesskab udvikles, når vi bevæger os sammen.

I Jordbærvangen mener vi, at bevægelse og kropsbevidsthed skaber glæde, fælleskab og muligheder for læring. Arbejdet med krop, sanser og bevægelse er vigtigt for opbyggelsen af selvværd og trivsel – at man lærer at bruge og kan føle sig sikker, samt mærke egen krop. I Jordbærvangen bruger vi mange slags aktiviteter igennem hele dagen, hvor der er fokus på krop, sanser og bevægelse. Vi bruger arbejdet med krop og sanser som aktivt redskab i relations arbejdet. Eks. "hvornår har min ven brug for et kram – eller hvornår skal jeg lade være?" eller eksempelvis når børnene giver hinanden massage ("venner er gode at have").

Vi arbejder ugentligt med slås-kultur, "venner er gode at have" o.lign., hvor børnene i grupper bliver tilbudt gentagne øvelser og lege i en fast ramme med tydelige regler. Fokus er særligt på kropsbevidsthed og relationer. Vi arbejder med, at lære vores kroppe at kende – egne kræfter og nysgerrighed på "hvad kan min krop?". Vi understøtter børnene i, at øve sig i det man endnu ikke mestrer – og sætter rammer og den tid af der skal til for, at barnet kan lykkes med ny læring.

I Jordbærvangen handler det også om, at vi sammen tør være nysgerrige på kroppen. Vi går på opdagelse med barnet "hvor højt kan jeg klatre?" og guider, motiverer og understøtter barnet. Det er vigtigt for os, at vi sammen med barnet bevarer motivationen og prøver igen og igen – og ikke mindst at vi som voksne forstår hvornår rammen skal justeres for at barnet kan udvikle sig. Når børnene går på opdagelse kræver det refleksion og en opmærksomhed på de voksnes egen rolle og vores rammer – eks. hvilke regler har vi? Hvorfor siger vi nej til at kravle op? Er det farligt at klatre højt – eller er det rammen og den voksne ved siden af der er afgørende for om det er en for stor udfordring?!

Vores pædagogiske opgave er, at styrke børnenes selvforståelse og selvværd og det gør vi ved at være nysgerrige, guidende og engagerede voksne, der lader børnene eksperimentere og afprøve sig selv og hinanden.

Vores mål for børnenes kropslige, sanselige udvikling og initiativer er, at skabe varierende og fysiske rammer både ude og inde. Vi arbejder i hverdagens aktiviteter med at stimulere både den grovmotoriske og finmotoriske udvikling – men særligt også den sansemæssige udvikling, og det at kunne mærke og fornemme egen krop.

Det sanselige er en vigtig del af hverdagen, også i forbindelse med de daglige rutiner. Eksempelvis: Når vi spiser vi taler vi om hvordan maden smager – har vi smagt det før, hvordan er konsistensen, om de er tørstige og det at kunne mærke ”er jeg sulten?” eller ” har jeg brug for at spise lidt mere?”.

Det giver stor glæde og stolthed, hver gang barnet mestrer en ny færdighed f.eks. at klatre op på gyng, fange en mad med gaflen, at kunne hinke. Vi ønsker i Jordbærvangen, at lægge grobund til en kropsligt, aktiv udforskning. Vi mener i Jordbærvangen, at læringsprocesser for mange børn foregår bedst ved brug bevægelse og sansemotorik. Sange læres bedst, hvis man kan bruge kroppen samtidigt, vi laver grimasser og klapper rytmer og når vi danser, er det en stimulering af flere sanser: vestibulære-, høre-, syns-, taktile-sanser, hvilket samtidig er med til at gøre barnet tryk i sin krop.

Selvhjulpnehed i hverdagen er en stor del af den kropslige bevidsthed og udvikling – derfor er børnene i Jordbærvangen en aktiv del af de praktiske opgaver i huset lige såvel som i de praktiske opgaver omkring egen påklædning, toiletbesøg, puslesituationer, hente og pakke rygsækken osv. Det er vigtigt for os, at når børnene sendes ud i livet efter børnehaven – at det enkelte barn kan tage tøj på, have styr på sin taske, pakke den, gå på toilettet osv. Det frigiver overskud og øger selvværd til at tage imod alt det nye der møder dem i skolen, at ”jeg kan faktisk selv”.

Vi inddrager forældrene i børnenes glæde ved at bevæge sig og de sejre, det er for dem at kunne mestre flere og flere ting kropsligt – og det er vigtigt, at forældrene bakker op omkring denne udvikling. Generelt snakker vi med forældrene om vigtigheden af at give sig tid til, at børnene får lov at udfordre og udforske deres fysiske formåen og at de bliver bedre i stand til selv at være mere og mere selvhjulpne med f.eks. af- og påklædning – og når de bliver ældre også det, at have orden på sin plads og styr på tasken og indhold, som en forberedelse til skolelivet.

I Jordbærvangen er det vigtigt for os:

- At udemiljøet i centrum
- At skabe bevægelsesglæde
- At sætte tid af til at øve mod og understøtte børnene i at mærke efter, med den voksne som guidende og understøttende.
- At vi har løbende opmærksomhed på voksenregler – hvorfor har vi dem, hvorfor siger vi nej?
- At vi i hverdagen understøtter kendskab til egen krop, dens formåen og kræfter.
- At give børnene muligheder for at prøve kroppen af i trygge rammer.
- At understøtte børnene i, at kunne lykkes med samarbejde.
- At have løbende fokus på bevægelsesmiljøer – samt at materiale er tilgængeligt til brug og inspiration ude og inde.

Vuggestuen laver rytmik og dans på legepladsen. Børnehavebørnene følger aktivt med fra deres zoner. Pludselig råber de alle begejstrede: ”Se Lærke, hun danser!” – og Lærke danser!

Hun danser med tungen i mundvigen og vrikker løs – mens hun holder øje med alle de store børns bevægelser.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

I Jordbærvangen er arbejdet med natur og udeliv en stor del af hverdagen. Vores udemiljø har stort fokus. Vi har en skøn legeplads og ligeledes masser af varierede miljøer med grønne oaser i vores nærområde. Særligt bruger vi området omkring Balsmosen, hvor vi følger livet i mosen og den tilhørende lille skov. Her kan vi finde insekter, æbler, knækkede grene, blomster og følge årstiderne og dyrenes adfærd. Der er god plads til at vi kan følge naturen og gå på opdagelse- i et område, hvor børnene også kommer med forældrene. Det skaber bindeled mellem hjemmet og Jordbærvangen

Vi ser naturen er et ideelt rum til fælles oplevelser, lege med kropslig udfoldelse, sanselighed og også et godt sted at være i ro og nyde det store rum.

Vi har fokus på, at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvori vores børn aktivt kan observere og undersøge, finde glæde, nysgerrighed og få gode trygge oplevelser i naturen. Vi ønsker også at give børnene en opmærksomhed og viden om natur og miljø - og hvordan vi sammen kan være med til at passe på den (passe på de små dyr, samle skrald, være forsigtige med planter og træer osv.) Det er vigtigt for os i Jordbærvangen, at give tid til at gå i dybden med det der fanger børnenes interesse - der skal være tid til fordybelse og de voksne skal kunne justere aktiviteter og planer efter børnenes optagethed.

I Jordbærvangen mener vi, at vi ved hjælp af vores egen nysgerrighed og måde at undersøge naturen på - kan være igangsættere, så vi kan udvide børnenes muligheder for at bruge naturen. Vi kan også være med til at vise børnene hvilken ro og afslapning, der findes i naturen. Vi kan være stille sammen og lytte til fuglene, eller vi kan ligge sammen på tæpper eller i græsset og kigge op i skyerne.

Udemiljøet har stor opmærksomhed og skal være indbydende og invitere til aktiviteter - vi arbejder løbende med at udvikle og kigge på, hvordan vi kan skabe tydelige legemiljøer, samt legestationer på vores legeplads.

For at udfordre børnenes sanser har vi ud over legepladsen en baghave med forskellige slags blomster, krydderurter, æbletræer og buske. Vi har sten og bildæk på legepladsen, som vi kan vende sammen med børnene - det giver grobund for masser af liv og man kan undersøge alle de små dyr og insekter, der gemmer sig der. Vi kan sammen bruge vores sanser - man kan mærke og "komme til" at smage på sand i sandkasserne, man kan grave og fedte med jord og mudder, man kan kaste med blade og pille dem i stykker- og vi kan søge viden om alt det, vi ser og oplever sammen.

Vi bruger både telefoner/ipads til at søge hurtig ny viden i situationerne – men også bøger hvor vi dykker nærmere ned i det der optager børnene. Vi bruger de forskellige årstider til at give børnene forskellige oplevelser/viden om naturen omkring os. Det byder op til god snak ift viden om årsag og virkning (f.eks. når det blæser falder bladene af træerne, når det er koldt fryser vandpytter til is).

I Jordbærvangen har vi fokus på at børnene er inddraget og at vi går på opdagelse i børnenes optagethed. Det er derfor vores opgave som voksne hele tiden at tænke i at skabe inspirerende rammer for børnene, så der er mulighed for mange forskelligartede lege og eksperimenter. Ligeledes er det vigtigt for os, at puste til og bakke op om børnenes nysgerrighed og gribe muligheden for at lære noget nyt med børnene.

Sanseerfaringer danner grundlag for læring og selvforståelse. Dagligdagen er fuld af sanseoplevelser, hvis man forstår at udnytte dem. Vi leger med vand, sand, jord, mærker på snegle, plasker i vandpytter, mærker kulde og varme osv

I Jordbærvangen tager vi den matematiske opmærksomhed med på opdagelse i naturen – eks. tale om en tyk pind, en tynd pind, finde noget trekantet, taler om store og små træer osv.

Vi mener, at det er vigtigt, at vi som voksne er bevidste om at skabe en god vekselvirkning i mellem, at børnene selv finder, overraskes og undersøger ting i naturen - og at vi som voksne er styrende for at sætte opmærksomheden i spil.

Der er børn, som ikke er så vant til at være ude og som kan blive utrygge ved græs, sand, insekter og det store rum. Vi tager altid udgangspunkt i det enkelte barns erfaringer, sikrer resten af omgivelserne er trygge- har dem på skødet i sandkassen, tager dem med i hånden eller skaber et mindre rum vha. et tæppe og forsøger at give børnene gentagende muligheder, gode oplevelser i et trygt nærvær. Vi understøtter barnet med viden om det ukendte og undersøger i et trygt fundament.

I Jordbærvangen er det vigtigt for os:

- *At vi tager os tid til, at gå i dybden med børnenes nysgerrighed og optagethed.*
- *At vi som voksne kan justere os, bakke op og "puste" til børnenes naturlige nysgerrighed, samt at gribe og følge op på denne.*
- *At vi har fokus på hvordan vi inddrager den matematiske opmærksomhed i naturen.*
- *At udnytte de mange varierede udemiljøer i nærområdet.*
- *At have fokus på "fra nysgerrighed til fakta", som en del af praksis.*
- *At børnene inddrages og er med til at sætte dagsorden ift. særlige interesseområder.*
- *At vi løbende har øje for at fange børnenes "i deres åbne læringsvindue"*
- *At arbejde med tydelige læringsmiljøer og legestationer i Jordbærvangens udemiljø.*

Vuggestuen er på tur i vores lokale skov. Vi måler om træerne er tykke eller tynde, ved at prøve om vi kan nå omkring dem med armene. Bagefter leger vi gemmeleg – og starter med en voksen gemmer sig. Hun gemmer sig bag et træ – der er alt for tyndt. De ældste børn klukker af fryd og de mindste børn trisser ivrigt med da de store afslører "gemmestedet". Så er det børnenes tur til at gemme sig. De gemmer sig alle bag og foran træerne hvor de venter med store smil på at blive fundet.

I børnehaven har vi emne om insekter, og har dagligt ture i skoven i mindre grupper, hvor vi finder mange forskellige dyr. Da vi kommer hjem til børnehaven, hælder vi fangsten ud på en bakke og så snakker vi med børnene – om vi måske kender nogen af dem og kan huske hvad de hedder? Marcus siger: “Det der er et hundredeben!”. Meget god måde for barnet at komme i tanke om hvad det er for et dyr. Han kunne i hvert fald huske at det var noget der begyndte med et tal. Efterfølgende taler vi med hans mor om det – de taler russisk hjemme og på russisk hedder tusindben faktisk ”40-ben”.

Kultur, æstetik og fællesskab
Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

I Jordbærvangen værner vi meget om, at skabe en inddragende børnekultur hvor fællesskabet er i centrum. For os omhandler det både om måden vi er sammen på, hvad børnene ser, oplever og mærker, samt hvad de udtrykker og selv er med til at skabe.

Børns kulturelle udtryk understøttes især ved, at vi danner pædagogiske læringsmiljøer, med fokus på æstetik, kultur og fællesskab.

Vi har fokus på, at børn og voksne har et fællesskab i grupperne og føler de er en betydningsfuld del af fællesskabet. Vi har i hverdagen fokus på gruppens fællesskab, hvem er vi i dag, hvem mangler, vi synger sange og fortæller historier for og med børnene. Vi bruger kropssproget når vi fortæller historier og synger. Musik er en stor del af hverdagen i Jordbærvangen. Vi leger sanglege og bruger kroppen sammen til musik.

Traditionerne er vigtige for os i Jordbærvangen – og der er faste traditioner som fejres, sammen med både børn og forældre. Vi giver tid og rum til at traditionerne kan fylde i perioden op til – hvor vi arbejder med eks. temaet jul, udklædning, pynter legepladsen osv. Vi har et fast årshjul, hvor vi arbejder med temaer og har arrangementer og fester – hvor forældrene også spiller aktiv rolle. Børnene laver fødselsdagsgaver til hinanden i børnehaven, hvor gruppens børn får lov at sætte sit præg på gaven til deres ven.

Det er vigtigt for os, at børnene har medbestemmelse og får en oplevelse af selv at kunne vælge og komme med ideer til kreative aktiviteter, samt ikke mindst en oplevelse af at "jeg er vigtig for fællesskabet. Vi vægter at skabe rum til at kunne fordybe sig, så børnene bedre kan dele oplevelser, spejle sig og sanse. Vi tager derfor alderssvarende materialer i brug, såsom maling, papir, klister, modellervoks, kartoffelmel etc, for at understøtte dette.

Vi har fokus på at skabe et læringsmiljø, hvor børnene får lov til at eksperimentere og afprøve sig selv. Vi lader dem gerne lede os i nye retninger, da dette bygger på deres nysgerrighed, fantasi, kreativitet og nye måder at anskue materialerne på, som alle tilsammen indgår i en æstetisk læreproces. På den måde kan et materiale, der egentlig som udgangspunkt var tiltænkt en speciel funktion, pludselig blive til noget andet end man havde forestillet sig. I Jordbærvangen ønsker vi også, at udvide børnenes begrebsverden i forhold til kultur, fællesskab og æstetik. Det kan være aktiviteter i lokalområdet, kulturindslag, fælles OL dag med området, dialog om køn og kultur.

Mennesket har et stort behov for selv at skabe, og når børn leger, er der i høj grad tale om et selvdannelses-projekt, som har kulturel betydning for dem. I 0-6 års alderen er det sanser, følelser og lyst der styrer legen.

I Jordbærvangen tror vi på, at leg hverken kan styres, formålsbestemmes eller måles på samme måde som læring kan. Kvalitet og mening bestemmes af legens deltagere. Børn leger ofte lege, der afspejler den verden de observerer og de kulturelle indtryk de får i løbet af dagen. Legen bruges også til at udvikle og lege med selvopfattelsen – hvem er jeg eller hvilken rolle kan jeg indtage?

I Jordbærvangen er det vigtigt for os:

- At vi italesætter forskellighed og rummelighed.
- At vi i hverdagen inddrager børnene og har fokus på: at gøre noget for hinanden. Eks. fødselsdagsgaver eller hjælpe en ven der har brug for en hånd.
- At vi har fokus på det inkluderende fællesskab. eks. Arbejdet med hvem er jeg?
- At vi understøtter det enkelte barn i sin nysgerrighed og giver plads og tid til dette - samt udfordrer denne.
- At vi i hverdagen styrker barnets begrebsverden – lokalområde, køn, kultur mm.
- At vores aktiviteter understøtter børnenes skabelsesproces.
- At understøtte fællesskabet og fastholde traditioner for hele Jordbærvangen.
- Et fremadrette ønske om, at børnene inddrages mere i menuplanlægning.

Vuggestuen har spist frokost og de sidste børn er ved at få skiftet ble. Da Emma er færdig løber hun hen til tæppet, hvor der normalt er morgensamling og hun sætter sig til rette (efterligner den voksne) og begynder højt og tydeligt at synge navnesangen. De andre børn samler sig omkring hende – og sammen holder de samling helt uden de voksne og synger de 5 faste sange der er på programmet i den måned.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet (udarbejdes områdevis)

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (udarbejdes af den enkelte daginstitution)

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø integreres i det pædagogiske læringsmiljø? Brug gerne praksisfortællinger.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv.

I Jordbærvangen bliver børnene i dagligdagen medinddraget i hverdagens aktiviteter og rammer – vi gør en dyd ud af, at følge børnenes optagethed og bygge videre på det som skaber nysgerrighed eller optagethed hos børnene og gå i dybden med dette sammen med børnene. Det betyder også, at planlagte aktiviteter tilpasses og justeres efter det der i øjeblikket optager børnene og vækker nysgerrighed.

Værktøjskasse

Du kan læse mere om **den styrkede pædagogiske læreplans** rammer og indhold her:

https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/7044%20EVA%20SPL%20Publikation_web_1.pdf

Du kan læse mere om **evaluerende pædagogisk praksis** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/evaluerende-paedagogisk-praksis>

Du kan læse mere om **redskab til selvevaluering** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/redskab-til-selvevaluering>

Du kan læse mere om **redskab til forankringsproces** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/redskab-til-forankringsproces>

Du kan læse mere om **forældresamarbejde** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/foraeldresamarbejde>

Du kan læse mere om **samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/samspil-og-relationer-i-det-paedagogiske-laeringsmiljo>